

Kellutuskuvioita – Kellutus Espoon kaupunginkirjastossa

Aino Tapio ja Pauliina Luova

15.11.2016

Turku

Teemat

- Miksi kellutus ja miten siihen valmistauduttiin?
- Miksi keskitetty valinta? Kelluva kokoelma ja valintatyö
- Mitä on tasapainotus?
- Miten kokoelman kelluminen vaikuttaa aineiston arviointiin ja poistoon?
- Mitä ovat syndikaatit?
- Kokoelmatyö rakentuu uudella tavalla, mutta ei karkaa

Kellutus vaikuttaa kaikkiin kokoelmapalvelujen osa-alueisiin

Miksi kellutus ja miten siihen valmistauduttiin?

- Jaana Tyrni toi idean Espooseen Uuden-Seelannin Aucklandista kesällä 2014
- Jos se toimii muualla, miksei täälläkin? Suomessa Jyväskylä aloitti kellutuksen jo 2009
- Suljettu, staattinen kokoelma > kelluva kokoelma
– mahdollisuus johonkin parempaan?
- Tuntui vastaavan uudistumistarpeeseen, ajanmukaistamishaasteeseen ja säästöpaineluihin

Kellutukseen valmistautuminen ja aloitus

- Projekti alkoi toukokuussa 2015
- Alkuvaiheessa kierrettiin kirjastot
- Kartoitettiin kokoelmien kellutuksen kannalta ongelmalliset käytännöt, erityisesti lähtötilannetta ajatellen niin systeemitasolla kuin fyysisten kokoelmien tasolla (aineistotyytit, osastot, merkinnät, aineistojen järjestäminen kirjastoissa yms.)
- Haettiin hyviä kellutusikäntänteitä muualta Suomesta, Miika Miettunen vielä Aucklandistakin
- Kellutus alkoi Vantaalla syksyllä 2015 ja Espoossa tammikuussa 2016
- Kellutus laajenee Espoon ja Vantaan väliseksi alustavasti helmikuussa 2017

Kellutuksen idea pähkinänkuoressa

Kellutus tarkoittaa aineiston vapaata liikkumista asiakkaiden mukana; niteen kotiutumista sen kirjaston kokoelmaan, mihin se palautetaan.

Kellutuksen työnjakoa

- Miika Miettunen vastaa aineistopäällikkönä kellutuksen suunnittelusta, toteutuksesta ja onnistumisesta
- Aino toimii kellutuksen vastuuhenkilönä aikuisten kokoelmien osalta; samalla hän on yksi aikuisten valintaryhmän valitsijoista
- Pauliina toimii kellutuksen vastuuhenkilönä lasten ja nuorten kokoelmien osalta; samalla hän on yksi lasten ja nuorten valintaryhmän valitsijoista
- Jokainen syndikaattilainen, mutta myös jokainen muukin kirjastolainen, on omalta osaltaan vastuussa kellunnan onnistumisesta
- Yhteistyö logistiikan kanssa on tiivistä

Miksi keskitetty valinta? Kelluva kokoelma ja valintatyö

- Keskitettyyn valintaan oli siirrytty Espoossa jo ennen kellutusta (kustannus-, aikataulutus- ja tasalaatuisuussyistä)
- Taustalla oli myös vakiintunutta Helmet –kokoelma-ajattelua (seudullinen näkökulma) ja seudullisissa valintaryhmissä toimimista
- Näkökulma oli jo alkanut siirtyä yksittäisen kirjaston kokoelmasta yhteiseen?

Muutoksia työkäytäntöihin

Valintaryhmiä tiivistettiin kellutukseen siirryttäessä

Aikuistenryhmä
(suom. & engl., myös
e-kirjat) = 3 (+1 engl.
Scifi&fantasia
+1engl.sarjakuva

Lastenryhmä (suom.
& engl.)= 3 (+1
fantasia)

Ruotsi = 3

Venäjä = 3

Viro = 2

Muut harvinaiskielet
= BTJ

Musa ja nuotit = 5

Elokuvat =1

Konsolipelit=1

Lautapelit= 1

Muutoksia työkäytäntöihin

- Vapautuvaa asiantuntemusta käytetään kirjastoissa kokoelmatyön eri vaiheisiin, myös uusiin työmuotoihin, kuten tasapainotukseen
- Parhaita työkäytäntöjä etsitään ja vakiinnutetaan kellutuksesta saatujen kokemusten myötä

Kellutuksen vaikutukset hankintaan ja aineistonkäsittelyyn

- Määrärahat jaetaan kielittäin ja/ tai aineistolajeittain; ei enää kirjasto- ja aluekohtaisia budjetteja
- Valitsijat hoitavat pitkälti lisätilaukset
- Uutuusaineisto käsitellään keskitetysti -> yhtenäiset merkinnät, ei kirjastokohtaisia erikoisuuksia
- Varattu aineisto lähtee suoraan asiakkaalle

Kellutuksen aloittaminen vaati yhtenäistämistä

- Kirjastot olivat saaneet aiemmin päättää melko itsenäisesti kokoelmarajauksista, nidesanoista, selkämerkeistä yms., joten yhtenäistämistyötä oli tehtävä myös takautuvasti
- Kirjastojen yksilölliset ratkaisut olivat syntyneet osittain jopa tilojen ja kalusteiden vaatimuksista; yhtenäistäminen toi jonkin verran muutoksia myös niihin
- Kun yhtenäistäminen oli saatu riittävälle tasolle, entisen omalakisuuuden ajattelemisen tuntui jo etäiseltä - ero ajattelussa oli tapahtunut
- Ihan kaikkea ei voida yhtenäistää ja sen kanssa on kyettävä elämään (cd-levyjen kotelot /pussukat)

Tarvittiin myös uusia osastoja

- Kaikille kirjastoille luotiin nuorten osastotunnukset (nl)
- Toisessa vaiheessa myös lähikirjastot saivat musiikkiosastotunnukset (ml)
- Tarpeettomiksi jääneistä osastoista myös luovuttiin (ak, el tms.)
- Sierrassa aineisto kelluu osastolta osastolle ja aineistolajeittain

Aikuisten genrejen yhtenäistämisestä

JÄNNITYS

2.4 JÄNNITYS | 3.4 SPÄNNING | 5.4 THRILLER
7.4 JÄNNITYS | 4.4, 6.4, 6.64, 6.74 JÄNNITYS

Lasten ja nuorten aineistossa on uusissa dymoissa LAS tai NUO merkintä salapoliisin yläpuolella.

VIIHDE

2.4 VIIHDE | 3.4 UNDERHÅLLNING
5.4 ENTERTAINMENT | 7.4 VIIHDE

Punaiset, mustat ja valkoiset sydämet - kaikki samaan hyllyyn.

SCIFI

2.4 SCIFI | 3.4 SCIFI
5.4 SCIFI | 7.4 SCIFI

Lasten ja nuorten ja nuorten scifi-kirjoissa on uusissa dymoissa avaruusolion yläpuolella LAS tai NUO merkintä

VITSIT

2.4 VITSIT

Lasten vitsikirjoissa on LAS merkintä naaman yläpuolella.

NOVELLIT

Ei nidesanaa. Ei hyllytetä erikseen.

Käytetään vain suomenkielisessä kirjallisuudessa.

Lasten aineistojen yhtenäistämistä 2015 ja 2016

VÄRIKODI KUVAKIRJOJEN KANSIKIRJAIMIIN

- Espoon kirjastoilla on kuvakirjoissa jatkossa samat värikoodit kielissä:
- suomi: **valkoisella pohjalla musta kirjain**
- ruotsi: **keltaisella pohjalla musta kirjain**
- englanti: **vaaleanpunaisella pohjalla musta kirjain**
- venäjä: **punaisella pohjalla musta kirjain**

AIHEPIIRIT syksyllä 2015

- PERHE
- TUTTI JA POTTA
- PÄIVÄKOTI JA KOULU
- KIRJAIMET JA NUMEROT
- YSTÄVYYS JA ERILAISUUS
- TUNTEET
- VAIKEAT ASIAT
- KIPEÄNÄ JA LÄÄKÄRISSÄ
- MAAILMAN LAPSIA
- LUONTO
- VUODENAJAT
- ELÄIMET
- KULKUNEUVOT
- TEKNIikka
- TAIDE
- ELÄMÄNKATSOMUS
- ENNEN VANHAAN
- PRINSESSAT JA SANKARIT
- PIILOKUVAKIRJAT

jne. jne. jne.

Vantaan kanssa yhteiset aihepiirit syksyllä 2016

- 1. PERHE
- 2. TUTTI JA POTTA
- 3. PÄIVÄKOTI JA KOULU
- 4. HAUSKA OPPIA
- 5. YSTÄVYYS JA ERILAISUUS
- 6. TUNTEET
- 7. VAIKEAT ASIAT
- 8. PIKKU POTILAS
- 9. ERI MAIDEN LAPSIA
- 10. LUONTO
- 11. VUODENAJAT
- 12. ELÄIMET
- 13. AUTOT JA LIIKENNE
- 14. ELÄMÄNKATSOMUS
- 15. PRINSESSAT JA SANKARIT
- 16. PIILOKUVAKIRJAT

jne. jne. jne.

Kellutuksen vaikutusten arviointi?

- Tilastointi on osittain edelleen auki
- Keskeistä on kehittää työkaluja, joilla esimerkiksi tulvimista ja kuivumista voidaan tutkia
- Mietimme myös erilaisia kokeiluja Espoon logissa

Mitä esimerkiksi tutkia ja arvioida

1. Kuormamäärän väheneminen
2. Varausten määrä
3. Muutokset kokoelmassa
4. Kokoelman vaihtuvuus
5. Lainauksen kasvu
6. Hankittavien niteiden määrän vähentäminen ja sen mahdolliset seuraukset
7. Henkilökunnan työn laadulliset muutokset ja kokoelmakäsityksen muutos

Kelluen kohti elävämpää kokoelmaa

- Kellutus toimii piristysruiskeena pienille kirjastoille tuomalla asiakkaiden ulottuville aineistoa, jota pieneen kirjastoon ei olisi hankittu omaksi
- Kellutus muuttaa tutuksi tullutta kokoelmaa; se synnyttää toisaalta pientä epävarmuutta (tässä on ollut jo vuosia tietyt teokset, nyt ei yhtään tuttua), mutta myös mahdollisuuksia löytää uusia nimekkeitä, uusia aihealueita (joskus jopa uutta aineistotyyppiä)
- Kun kokoelma kelluu, siitä saadaan enemmän tehoja irti (harvinaisuudetkaan eivät jää vain yhden kirjaston asiakkaiden ulottuville)
- Kelluva kokoelma on suljettua ja staattista kokoelmaa mukautuvampi ja muunneltavampi

Miksi keskitetty valinta? Kelluva kokoelma ja valintatyö

- Kellutus suosii keskitettyä valintaa, on sen elinehto
- Hajautetulla valinnalla olisi mahdotonta, tai ainakin kohtuuttoman työlästä koordinoida valinta tulokselliseksi ja tarkoituksenmukaiseksi kokonaisuudeksi
- Hajautettu valinta sopii suljetun/staattisen/kirjastokohtaisen kokoelman luomiseen ja ylläpitämiseen, ei kelluvan

Profiili, valinta, ylläpito, yhteistyö?

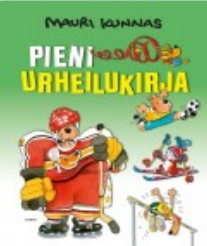
- Kirjastokohtaisesta profiiliajattelusta ja ”meidän kokoelman” muodostamisesta täytyy päästää irti
- Täydennyksiä ei tehdä yksittäisen kirjaston, vaan kokonaisuuden näkökulmasta
- Kelluvan kokoelman ylläpito vaatii valitsijoilta kokonaisuuden huomioimista, yhteistyötä kirjastoammattilaisten kesken ja kaikilta sitoutumista uusiin kokoelmanhoidon muotoihin, kuten tasapainotukseen

Kelluva kokoelma ja valintatyö

- Ei tarvitse seurata kirjastokohtaisia budjetteja
- Mietitään kappalemäärää, ei niinkään sijoitusta
- Alkusijoituksessa (tai vaikka bestsellereiden jakamisessa) huomioidaan kellutusvirtaukset ts. painotetaan voimakkaasti kuivuvia kirjastoja
- Valintaryhmät kokoustavat Lyncin kautta

Sijoitukset verkkokaupassa

Nimeke / Tekijä	Kustantaja	ISBN-13	Sidosasu	Painos YKL	Hinta	Ostoskorit
 PIENI URHEILUKIRJA Kunnas, Mauri	Otava	9789511310761	sid.	85.22	14,48 EUR	↕

Jokaisen pienen urheilijan toivekirja esittelee parikymmentä urheilulajia humorististen kuvitusten kera. Jalkapallo, jääkiekko, voimistelu, pyöräily, uinti mikä näistä on sinun lajisi?

Sivumäärä: 32
Tuotemuodon tarkenne: Lankasidos
Julkaisuvuosi: 2017
Saatavuusarvio: Tuote ilmestyy 15.03.2017. Voit tehdä tilauksen heti ja toimitamme tuotteen kun saamme sen varastoomme.

e01II	e23II	e76II	e10II	e30II	e32II	e36II									
10	5	5	5	2	0	2									
- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +									
e02II	e14II	e17II	e25II	e33II	e71II	e73II	e78II	e81II	e97II						
5	1	1	1	1	1	1	1	1	1						
- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +						
e01nI	e23nI	e76nI	e10nI	e30nI	e32nI	e36nI	e14nI	e17nI	e25nI	e33nI	e71nI	e73nI	e78nI	e81nI	e97nI
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +
e02nI															
0															
- +															
e15aI															
0															
- +															

 TSIRP!

Päivitä valinnat

Kelluva kokoelma mahdollistaa monipuolisen kokoelman lähikirjastoissa

- *”Vanhat hyllyt kirjoineen näyttävät uudistuvan.”*
- *”Kirjoja joita on tilattu vain kappale tai muutama, niin kelluu meillekin hyllyyn henkilökunnan ja asiakkaiden iloksi.”*

Miten kellovasta kokoelmasta kerrotaan asiakkaalle?

- Kokoelma on nykyisin yhteinen kirjastojen kesken
- Helmetistä näkee teoksen kulloisenkin sijainnin tai viimeisimmän lainauspaikan
- Kelluva kokoelma uudistuu jatkuvasti ja muovautuu asiakkaiden mukana

Kokoelman markkinointi on haaste ja mahdollisuus!

Mitä on tasapainotus?

- Tasapainotus on puuttumista vapaan kellunnan tuottamaan epätasapainoon (kokoelman sijoittumisessa)
- Tasapainotus siirtää kokoelman osia tarkoituksenmukaiseen suuntaan, tiettyyn kirjastoon jne.
- Kellutus ilman tasapainotusta köyhdyttää suurimpien kirjastojen ammattikirjallisuuskokoelmia (33, 59, 69)
- Vapaa kellunta tuottaa paikallisia tulva- ja kuivuustilanteita (voidaan ennustaa jo ennen kellutuksen alkua, varmentuu sen alettua)
- Tasapainotukseksi nähdään myös kokoelman osien ja aineistolajien vaihto päittäin kirjastojen kesken
- Tasapainotus korvaa entisiä siirtokokoelmia

Tasapainotamme tiivistetysti sanottuna kolmesta syystä:

1. Tasapainotamme sinne, missä on **eniten kysyntää** (Sello; Omena, Entresse, Tapiola)
2. Tasapainotamme **sieltä, missä tulvii**, eli kirjastoon on palautunut aineistoa enemmän kuin kirjaston kalusteet sallivat (*usein lähikirjastoista, mutta aika ajoin myös aluekirjastoista jonkun tietyn aineiston kohdalla*),
TAI enemmän kuin kirjastoon kysynnän huomioon ottaen on tarpeen jäädä
3. Tasapainotamme tiettyjä aineistoja tiettyihin kirjastoihin, koska olemme **sopineet** niin (luokat 33, 59, 69)

Tasapainotus käytännössä

- Yksittäinen teos: vaihdetaan osasto ja laitetaan tilaksi ”matkalla”
- Nippu tai pussukka: niteet hyllyssä tilassa, päälle TASAPAINOTUS ja kirjaston tunnus
- Suora laatikko/puolikas laatikko: niteet hyllyssä tilassa, päälle TASAPAINOTUS ja kirjaston tunnus

Tasapainotustarve vaihtelee kirjastoittain

Tasapainotuksen apuvälineitä Espoossa

- Tasapainotusloki kirjaston intrassa
- Decision Center
- Tasapainotuskaavio
- Syndikaattityö
- Tilastolliset analyysit

Tasapainotusloki

Kellutuksen UKK ja ohjeita:

Tasapainotus - Varastointi - Musavarastointi - Poistoista yleisesti - Tarrat ja nidesanat

Yhteisvastuulliset poistot - Aikuisten poisto-ohje - Lasten poisto-ohje - Lasten aihepiirit - Aihepiirit ja kansikirjain

Kellutukseen voi tutustua myös lukemalla OverDrivesta löytyvän kirjan [Bartlett: Floating Collections](#)

Mikä kiertää eniten, kelluu eniten!

Ohje: Uuden viestin voit lisätä painamalla Lisää uusi kohde. Vastaamaan pääset, kun klikkaat viestin auki otsikosta ja painat muokkaa kohdetta -painiketta.

Tasapainotusloki - tarjotaan!

☐ Luotu	Otsikko	Kirjasto	Tarpeen kuvaus	☐ Tekijä	Homma hoidettu - kyllä vai ei?	Vastaus	☐ Muo
30.9.2016 15:43	Ruotsinkielistä lasten helppolukuista kaunoa/Lättlästä svenska barnböcker	Entresse	Hyllyt helppolukuisten osalta aika täynnä.	Lindberg Johan	Ei	Kivenlahteen voi lähettää jonkin verran. /Satu	Nylu
22.9.2016 13:33	Melkein kaikkea aikuisten tietoa	Nöykkiö	Tule noukkimaan itse parhaat!	☒ e30lib	Ei		☒ e30l
21.9.2016 16:09	Ruotsinkielisiä dekkareita	Sello	Sello tarjoaa ruotsinkielisiä dekkareita. Kysy Sadulta, jos hyllyssäsi on tilaa.	Nylund Satu	Ei		Nylu
21.9.2016 9:20	Lasten sarjakuvia, erityisesti akkaripokkareita.	Entresse	Entressen lasten sarjakuvahyllyt tulvi, kuka haluaa sarjiksia ja mangaa, myös akkarin taskukirjoja?	☒ Kirjasto Entresse	Ei		☒ Kirja

[+ Lisää uusi kohde](#)

Tasapainotusloki - tarvitaan!

☐ Luotu	Otsikko	Kirjasto	Tarpeen kuvaus	☐ Tekijä	Homma hoidettu - kyllä vai ei?	Vastaus	☐ Muokk:
3.10.2016 17:51	Iso omena tarvitsee !	Iso Omena	Tavutettuja kirjoja, äänikirjoja lapsille sekä nuorille ja kivoja kuvakirjoja (kaikki hyväkuntoinen menee)	☒ Kirjasto Omena	Ei	Tavutettuja ja äänikirjoja tulossa satsi Haukilahdesta sekalaisessa tasapainotuslaatikossa/Sinikka	☒ Vepsäl
3.10.2016 14:08	Sinttu-kirjoja Kalajärvelle	Kalajärvi	Jos jollain on ylimääräisiä hyllyssä niin Kalajärvelle voisi lähettää Lin Hallbergin Sinttu-kirjoja.	Rukkinen Petra	Ei		Rukkine
30.9.2016 15:42	Ison Omenan kirjastosta puuttuu matkaoppaita	Iso Omena	Portugal, Malta, Bulgaria, Romania, Bosnia Kosovo, Kroatia, Makedonia, Montenegro, Serbia, Slovenia, Albania, Puola, Kypros, Riiga, Liettua.	☒ Kirjasto Omena	Ei	Pieni satsi tulossa Haukilahdesta sekalaisessa tasapainotus laatikossa/ Sinikka	☒ Vepsäl
23.9.2016 12:53	lasten romskut	Sello	sarjoista: Karoliina, Narnia, Talismaani, Isa + Bea, Nolo elämäni, Bestikset, Valkoinen kirahvi, Reuhurinne, Kepler, Zaida, Miisa. Yksittäisistä: Walliams ja jotain uutta.	Lehtonen Kirsi M SITO/	Ei	Soukasta tulossa puoli laatikollista	☒ e36lib
☐ 22.9.2016 13:31	Tarvitaan elämäkertoja!	Nöykkiö	Laatikko tai pari uudempaa tai ajankohtaista	☒ e30lib	Ei	Sello lähettää ainakin pari laatikkoa/ Pirjo	Sellon
20.9.2016 9:40	Liiketaloutta ja markkinointia	Sello	Selloon voi mielusti laittaa tulemaan luokan 69 kirjoja (liiketalous, laskentatoimi, markkinointi). Niiden kysyntä on meillä melkoinen ja	Hämäläinen Seija	Ei	Laitoin parikymmentä kirjaa tulemaan Kiviksestä. /Liisa Lähetin puolikkaan	☒ Vepsäl

Kokemuksia tasapainotuslokista

- *”Apua on löytynyt, jos on pyydetty. Ihmiset vastaavat, jos eivät kykene lähettämään. On halua auttaa :)”*
- *”Kauppaan aineistoa lokissa. Jos kukaan ei reagoi, saatan harkita, että kysyisin suoraan jostakin, mikäli arvelisin kyseistä nimekettä tarvittavan siellä.”*

Decision Center

Balancing-> subject use by location

Subject Use By Location

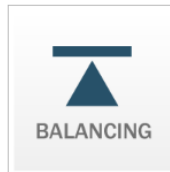
2016-08-31, Physical Format: All Physical Formats, Collection: Adult book, Call Number Range: Rajatieto, Rajatieto, and 4 more

Branch	Number of Titles	Number of Items	Checkouts Last 365 Days	Renewals Last 365 Days	Total Circs Last 365 Days	Turnover	Recommendation
Entresse	135	153	573	86	659	4,31	
Haukilahti	14	16	26	0	26	1,63	Weed
Iso Omena	145	158	669	40	709	4,49	
Kalajärvi	26	30	81	11	92	3,07	
Karhusuo	2	3	10	0	10	3,33	
Kauklahti	31	37	69	6	75	2,03	
Kirjastoauto Espoo	8	10	6	15	21	2,1	
Kivenlahti	70	75	185	5	190	2,53	
Laajalahti	22	22	25	4	29	1,32	Weed
Laaksolahti	21	22	32	2	34	1,55	Weed
Nöykkiö	38	42	102	2	104	2,48	
Sello	304	339	1075	113	1188	3,5	
Soukka	61	63	143	9	152	2,41	
Tapiola	199	237	362	33	395	1,67	Weed
Viherlaakso	40	50	28	8	36	0,72	Weed

DC: Floating Management

Collection Tools > Balancing

COLLECTION USE

Subject Use
Subject Use By Location
Collection Use
Collection Use by Location

FLOATING MANAGEMENT

Drought Remedy
Pooling Remedy

Drought Remedy

The Drought Remedy tool identifies items that are candidates for redistribution to help relieve drought situations caused by supply and demand imbalances across branches.

[Go >](#)

DC: Floating Management

POOLING LOCATION

Nöykkiö

RECEIVING LOCATION

Iso Omena [edit](#)

COLLECTION

Adult book [edit](#)

CALL NUMBER RANGE

All Call Number Ranges [edit](#)

DC: Floating Management

 decision center

Welcome, dchelp1 | [Help](#) | [Sign out](#)

Collection Tools > Balancing > **Pooling Remedy**

1 Initial Filters 2 Output and additional filtering

POOLING LOCATION Noykkio • RECEIVING LOCATION Iso Omena • COLLECTION Adult book • CALL NUMBER RANGE All Call Number Ranges

Hide Filters

☐ Hide Float

☐ Hide Multi-Copy

☐ Number
1000

☐ Shelf Space (in inches)
24

Showing 1 to 85 of 85 entries

EXPORT

#	☒	Item Location	Call Number	Title	Author	Copies in Branch	Last Checkin Date	Created Date	Flag
49	☒	Iso Omena	1.791 WAT	Viimeinen valssi	Watterson, Bill	2	6.9.2016	19.12.2002	Multi-Copy
50	☒	Iso Omena	38.1 MYL	Peacel : selviytymisopas nuorten vanhemmille	Myllyviita, Katja, kirjoittaja	2	29.2.2016	26.2.2013	Multi-Copy
51	☒	Iso Omena	40.8 VIR	Reissukirja : matkalla kaikissa maailman maissa	Virtanen, Rauli, kirjoittaja	2	18.10.2016	23.11.2014	Multi-Copy
52	☒	Iso Omena	46.2 MIL	Milano : kartta+opas		2	3.8.2016	5.6.2012	Multi-Copy
53	☒	Iso Omena	48.31 TUU	Amerikan raitilla : matkoja, muistoja	Tuuri, Antti, kirjoittaja	2	17.10.2016	6.4.2016	Multi-Copy
54	☒	Iso Omena	59.21 DAV	Miten tukea sairaan tai vammaisen lapsen vanhempia?	Davis, Hilton	2	17.10.2016	19.1.2006	Multi-Copy
55	☒	Iso Omena	86.31 AND	Denna dagen, ett liv : en biografi över Astrid Lindgren	Andersen, Jens	2	4.7.2016	17.2.2015	Multi-Copy
56	☒	Iso Omena	89.31 HAK	Hålligång, 1. Ruotsia aikuisille	Hakkarainen, Marja, kirjoittaja	2	3.10.2016	17.6.2010	Multi-Copy
57	☒	Iso Omena	99.1 TYR	Tytö ja nauhuri	Tyrkko, Maarit	2	20.10.2016	20.11.2014	Multi-Copy
58	☒	Iso Omena	99.139 NUORET	Anne Frank : 1929-1945 : nuoren tytön elämä	Lee, Carol Ann	2	16.9.2016	18.8.2010	Multi-Copy
59	☒	Iso Omena		Suomi-portugali-suomi		1	20.10.2016	25.5.2008	Float
60	☒	Iso Omena	adu	Se ei ollut minun vikanil : vastuunottamisen taito	Heberlein, Ann	2	20.10.2016	17.3.2010	Float

Tasapainotuskaavio tekeillä

Kirjasto	Kokoelman koko (tuhatta)	Kirjaston neliöt	Väestömäärä / alue (tuhatta)	Kävijöitä / pv keskiarvo	Lainaustapahtumia kirjastossa/kk ka tuhatta	Toimintaympäristö	Mitä genrejä / luokkia / millä tasolla halutaan tulva/kuivuus valinta?	Harvinaiskielten kokoelmat	Erityiskokoelmat
Sello	208	5583	Suur-Leppävaara 64	3170	57	Kauppakeskus, vilkas joukkoliikenne			Venäläinen kirjasto, musiikkivarasto
Tapiola	114	1347	Suur-Tapiola 44	1067	25	Kulttuurikeskus, tulossa metro			Shanghai-kokoelma, varasto, Espoo-kokoelma
Laajalahti	14	216	Laajalahti 4	123	2,3	Omakotitaloalue, koulu ja päiväkotien pienen matkan päässä, omatoimikirjasto tulossa			

Sanotaan, että kellutus korjaa itse itseään

*” Olisi hyvä antaa kokoelman myös elää hetken
rauhassa ettei heti aleta tyhjentämään hyllyjä
"muiden kirjoista" vaan kestettäisiin hetki
tarkkailla tilannetta ennen kuin tehdään
muutoksia.”*

Pienessä kirjastossa jo yhdenkin asiakkaan tottumukset voivat luoda epätasapainoa...

- *”Tuollaiset erikoisuudet pitää lähettää tasapainotuskuormassa muualle, jos ne eivät ala lähteä varauksinakaan eteenpäin. Pienessä kirjastossa voi jättää kokeeksi kummallisuuksia vaikka palautuskärryyn asiakkaiden selattavaksi ja jos on esimerkiksi systeemi, että palautuva aikuisten musiikki jää palautuskärryyn ja lähetetään kerran viikossa muualle, voi spesiaaliaiheisilla tietokirjoilla tai marginaalisemmalla kirjallisuudella olla sama systeemi.”*

Tasapainotuksen kultaiset säännöt

1. Älä tasapainota laatikoittain
pyytämättä/sopimatta
2. Tasapainota vain parasta aineistoa, sellaista
jota itsekin haluaisit vastaanottaa
3. Älä panttaa aineistoa, jos sitä tarvitaan
muualla enemmän

Kelluvan kokoelman arviointi ja poistot?

- Tasapainotus vai poisto? Tämä on keskeinen kysymys tulvatilanteessa
- Kokoelmaa arvioidaan kokonaisuutena, ei enää yksittäisen kirjaston tai alueen kannalta
- Arviointia voi tehdä kuka tahansa kirjastoammattilainen (tai tietyn aineiston asiantuntija) ja tehdä tarvittavia toimenpiteitä (tai teettää niitä sovitusti)
- Täytyy uskaltaa toimia tai kysyä sekä luottaa kollegoiden ammattitaitoon

Kelluvan kokoelman hoito

- Yhteisessä kokoelmassa poistopäätökset eivät synny oman kirjaston profiilista lähtöisin, vaan nimekkeitä arvioidaan suhteessa koko verkon todellisiin tarpeisiin.
- Tasapainotus on uusi työprosessi, jolla muokataan ja kehitetään paikallista valikoimaa, mutta sen varjolla ei saa sysätä poistotyötä muualle.
- Kaikilla kirjastoilla on oikeus ja velvollisuus poistaa aineistoa ”omistajakirjastosta” riippumatta. Myös täydennykset tehdään aina kokonaisuutta ajatellen.
- Kellunnan alettuakin tilat ja kalusteet sallivat rajallisen kokoisen kokoelman. Kokoelmaa on helpompi ja esteettömämpää käyttää, kun poistot tehdään säännöllisesti. Määrä ei korvaa laatua.

Yhteisvastuulliset poistot

- *Kellutuksen myötä on yleisten poistoperiaatteiden lisäksi huomioitava entistä syvempi yhteisvastuu kokoelmasta. Kehitämme käytänteitä, joissa vanhentuneen painoksen, ylisuuren tarjonnan tms. poistotarpeen havaitessamme voimme poistaa useamman niteen "kerralla".*
- Vältetään päällekkäisen työn tekemistä; ei arvioida saman teoksen sisältöä jokaisessa kirjastossa erikseen.
- Tavoite on tarjota asiakkaalle ajantasainen ja luotettava kokoelma.

Yhteisvastuulliset poistot

Milloin käytetään:

- Kun ollaan poistamassa hyllystä poimittua, sisällöllisesti vanhentunutta nimekettä, josta näkyy olevan niteitä muuallakin Espoossa.
- Kun kartoitetaan olemassa olevaa aineistoa valinnan yhteydessä.
- Kun tulee esimerkiksi merkittävä lakimuutos ja tehdään haku tietokantaan vanhentuneen aineiston poistamiseksi kerralla.
- Lääketieteen luokkaan paneutunut hakee vanhat diabetesoppaat sierran kautta ja poistaa ne systemaattisesti.

Teoria vs. käytäntö ja inhimillinen näkökulma

- *”Meillä on erilainen käsitys siitä mikä teos ansaitsee kuolon (=poiston) ja mikä uuden elämän uudessa ympäristössä - tämä on (kirjastomaailmassa) hyvä juttu.”*
- *” Joitakin huonokuntoisia on lähetetty meille vaikka meillä kaikenlisäksi niitä olisikin. Samoin kirjoja jotka eivät ole liikkuneet omistajakirjastossa sitten vuoden 2012 ja ovat meilläkin huonosti lainassa olleita. Sekä rikkinäisiä huonosti lainattuja.”*

Teoria vs. käytäntö ja inhimillinen näkökulma

- *”Toivoisin, että kirjastoja kehoitettaisiin rohkeammin poistamaan aineistoa. Älä lähetä huonokuntoista tai muutaman vuoden takaista vähän nuhjaantunutta bestseller-kirjaa toisen kirjaston riesaksi.”*
- *”Voi olla, että jossakin poistetaan suruttomasti sellaista, mikä voisi muualla liikkua. Tietenkin pitää olla tarkkana, ettei missään nimessä käytä toista kirjastoa oman kirjaston ”roskiksena”. Kuitenkin kirjastojen, joissa on korkeat lainausluvut ja joiden asiakkaat lukevat monipuolisesti, on mielestäni hyväksyttävä kokoelmiinsa myös aineistoa, joka ei ole kaikkein menevintä ja uusinta. Asiakkaat äänestävät lainausluvuilla!”*

Mitä ovat syndikaatit?

- Syndikaatit omaksuttiin Aucklandista
- Kellutuksen alettua perustettiin kolme syndikaattia, joihin kuhunkin kutsuttiin kirjastoista kahdeksan kirjastoammattilaista
- Mukana kutakuinkin kattavasti isojen ja pienten kirjastojen edustajia, kuten myös aikuisten-, musiikin- ja lastenaineistojen sekä lainauspalveluiden edustajia
- Jokaiseen syndikaattiin kuuluu vähintään yksi lähiesimies

Syndikaattien tehtävät määriteltiin kellutukseen valmistauduttaessa näin:

- Syndikaatit tekevät pohjatyötä kellutuksen onnistumiselle
- Syndikaatit tekevät pohjatyötä niiden käytännön toimien osalta, joita kellutus sujuakseen vaatii (yhtenäistäminen, poistot, työnjako)
- Syndikaatin jäsen osallistuu syndikaattitapaamiseen (4 tapaamista v. 2016)
- Kotitehtäviä kirjastoihin > syndikaattilaisten vastuulla, että tulevat tehdyiksi

Syndikaattien tavoitteet kellunnan alettua

- Syndikaattien tavoitteena on vakiinnuttaa kellutus kentällä sisäistetyksi ja hyväksytyksi toimintamalliksi, johon kaikki sitoutuvat
- Kokoelma on yhteinen; ei ole meidän kokoelmaa, teidän kokoelmaa ja heidän kokoelmaa, josta seuraa, että kaikki hoitavat yhteistä kokoelmaa
- Kellunnan myötä kokoelman hoidon osaksi on tullut tasapainotus

Syndikaattien ja syndikaattien jäsenten tehtävänä on edelleen:

- jakaa kellutus- ja tasapainotustietoutta kirjastoissa
- kannustaa yhteisen kokoelman hoitoon, kuten tasapainotukseen ja asianmukaisiin poistoihin
- tuoda kirjastoista tietoa ja toiveita syndikaattikokouksiin ja syndikaattivastaaville
- tuoda valitsijoiden tietoon täydennyshankintatarpeita (nimekkeitä tai aineisto/ aihealueita koskien)

Syndikaatti-uutiset

pinnalla

Tasapainotus
Poistot
Lähisten ml-osastot
Kellutussivu uudistuu

**Lukuloia
kesään!**

Syndikaatit kokoontuivat toisen kerran toukokuun aikana. Raportoimme tapahtumat tuoreeltaan. Kysy lisää omalta edustajaltasi.

Kaikki kelluvasta kokoelmasta

EKSKLUSIIVISET juttuset

KESÄ ON PARASTA AIKAA LUKEA ... JA HOITAA KOKOELMAA!

LYHYESTI

Kellumaan yhdessä Vantaan kanssa.
Neuvottelet ovat käynnissä ja kirjastojen tahtotila yhteistyöhön on korkealla.

RFID tulee.

Ja poistot jatkuvat. Paitsi huonokuntoista ja lainaamatonta aineistoa, pyritään myös arvioimaan tarpeetonta päällekkäisyyttä ja kohtuullista nide määrää.

Kellutussivu uudistui.

Sivun ylläpitoon on kiinnitetty linkit keskeisiin kokoelemanhoito-ohjeisiin.

Seurataan ja ilmoitellaan aktiivisesti tasapainotuslokkissa, jotta nähdään miten muuallakin menee ja yhdessä tekeminen syvenyy.

Vaihdetaan palsta odottaa vielä ensimmäistä rohkeaa.

Ihanaa ja rentouttavaa kesää kaikille.
Tv. Aino ja Pauliina

Syndikaattien ensimmäisissä tapaamisissa julistettiin haastetehtävä.

POISTOSPRINTTI OLI MENESTYS

Huhtikuussa huhkittiin poistojen parissa ja työn lomassa syntyi mainioita tarinoita. Erityiskunniamaininta suotakoon 3KOOlaisille jotka onnistuivat paitsi määrällisesti myös yhteishengen osalta!

Puheissa on ollut myös huonokuntoisten niteiden vaihton korvaaminen vähemmän lainatuilla.

Tähän voisi kukin ehdottaa hyviä työkäytäntöjä, niin kehitetään yhdessä niistä toimiva systeemi.

HELMET YOUR TITLE HERE

TOIMITTAJAT: Aino ja Pauliina

IHANA KESÄ EDESSÄ!

Lastenosastoilla on juuri nyt ruuhkaa hyllyissä, kun koululaiset, perheet ja päiväkodit palauttavat lainojaan. Rivistä näkee parhaiten, mikä nide kannattaa säästää, mikä poistaa.

Muistetaan kokonaisuus: pikkukirjastossa, tai jopa Espoonlahdessa, jostain nimekkeestä riittää yksi nide, mutta hyväkuntoinen kaksoiskappale lähetetään Seiloon, eikä automaattisesti poisteta. Seilossa poistetaan vastaavasti huonokuntoisimmat. Tällä tavalla emme hukkaa aineistoa, mutta emme myöskään se isota sitä hyllyn tukkeena väärässä paikassa. Tarkkaillaan lainalukuja! Raikas kokoelemla kuuluu iloiseksi.

LÖYTÖJÄ, IHASTUKSIA, AARTEITA JA UUTUUKSIA

Tänä kesänä panostamme esillepanoon kaikissa kirjastoissa. Kaiken siistimisen ja poistamisen ohella hienoa kokoelemaa avataan ja esillellään nostamalla aineistoja esitteilyhyllyille, standeihin, näyttelypöydille jne.

Täydennetään pitkin päivää. Otetaan kuvia onnistuneista aseteilmista ja hauskoista ideista ja jaetaan niitä somessa. Palaamme kuviin syksyn ensimmäisessä Syndikaattikokouksessa.

(Pölyt pois hyllyiltä ennen esillepanoa; silloin kun ei kuulu siivoojan työhön, kuuluu meille. ☺)

YHTEISVASTUULLISET POISTOT KÄYNTIIN

Kiitos kaikille aktiivisille poistajille. Kesäksi palautuu hyllyihin valtavasti oppi- ja ammattikirjallisuutta jonka ajantasaisuutta on kuka ties aikaa nyt arvioida ja poistaa yhdellä kertaa kaikki niteet sisällöllisesti vanhentuneista nimekkeistä varuamalla ne Espoon poistot kortille. Muistetaan kuitenkin, ettei tehdä varauksia lainassa olevaan aineistoon (näihin laitetään d-poistettu kaupunkikenttään, se ei vaikuta tai näy asiakkaille).

HUOMIO LÄHIKIRJASTOT

Syndikaattien kokouksissa sovittiin, että kaiken kehitteen oppi- ja ammattikirjallisuuden (erityisesti luokat 33, 59, 69) voi tasapainottaa lähikirjastoista suoraan Seiloon.

Uudet matalammat laatikot ovat mainioita tähän. Aineistoa voi kerätä viikon tai parin välein, eikä niteitä tarvitse pohtia ja käsitellä yksittäin.

TASAPAINOTUS ON REILUA PELIÄ

Ei siivota oman kirjaston hyllyjä lähettämällä aineistoa muiden poistettavaksi.

Kaunokirjallisuutta on kertynyt hyllyihin kaikkialla. Arvioidaan nimekkeen kysyntää suhteessa nide määrään koko kaupungissa myös lähitulevaisuuden näkökulmasta.

TARRAUUDISTUS TULEE

Aineistonkäsitteilyssä puhaltavat uudet tuulet ja uutuuskirjojen käsitteily tehostuu jatkuvasti.

Myös aikuisten kirjoissa siirrytään yhden tarinan politiikkaan ja genremerkintöihin tulee tästä johtuen pieniä muutoksia.

Seuraa uutisointia aiheesta!

ML-OSASTOT LÄHES VALMIIT

Musiikin kellutus laajenee myös lähikirjastoihin. Tarja Rutonen tiedottaa aiheesta.

Tämä tuo varmasti paitsi helpotusta nyt havaittuun tilaantautteen, myös iloa asiakkaille.

Syndikaattikotitehtävänä oli kirjata kellutusaikaan
sopivia huoneentauluja:

Anna kokoelmalle aikaa muuttua ja muotoutua

Hypistele, haistele ja hipelöi; KELLUTA!

Älä sure poistoja vaan pyydä lisää uusia

Kelluvan kokoelman haasteita ja mahdollisuuksia

- Varmistaa, että kokoelma pysyy riittävän monipuolisena, hyväkuntoisena, ajantasaisena ja asiakkaiden tarpeisiin vastaavana
- Huolehtia, että eri kokoelmanhoidon elementtien välillä on viestintä kunnossa – myös vuoropuhelua ja keskustelua
- Ottaa uudet sähköiset työkalut luontevaksi osaksi työtä, ei vain joidenkin käyttöön (koulutus)
- Lisätä omistajuuden tunnetta niin asiakkaiden kuin kirjastojen kannalta: tämä kokoelma on käytettävissä, tavoitettavissa, varattavissa

Kokoelmatyö ei katoa kelluvan kokoelman myötä, se saa vain uusia muotoja

